

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри управління та
організації діяльності у сфері
цивільного захисту

Вадим ТЮТЮНИК

(підпис)

“ 22 ” серпня 2022 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи теорії управління»

циклу загальної (обов'язкової) підготовки
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
галузь знань 26 «Цивільна безпека»
спеціальність 263 «Цивільна безпека»
за освітньо-науковою програмою «Цивільний захист»

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни.

Рекомендовано кафедрою управління та організації діяльності у сфері
цивільного захисту на:

2022-2023 навчальний рік

Протокол від «22» серпня 2022 року № 1

Перезатверджено. Начальник кафедри УОДСЦЗ _____ Вадим ТЮТЮНИК
(підпис)

20__-20__ навчальний рік

Протокол від «__» _____ 20__ року № __

Перезатверджено. Начальник кафедри УОДСЦЗ _____ Вадим ТЮТЮНИК
(підпис)

20__-20__ навчальний рік

Протокол від «__» _____ 20__ року № __

2022 рік

1. Анотація

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Основи теорії управління» необхідні для прийняття здобувачами оптимальних управлінських рішень в їх подальшій професійній діяльності. Знання основних категорій науки управління, різних підходів, що набуті в практиці управління натеper, дають змогу скористатися ними та більш свідомо приймати рішення в вирішенні завдань цивільного захисту в конкретній ситуації. Застосовують для практичної діяльності керівників усіх рівнів управління у виконанні завдань органами та підрозділами системи цивільного захисту.

Даний курс передбачає теоретичне і практичне оволодіння принципами, методами, функціями, в цілому, технологією управління на кожному етапі прийняття рішень та етапах життєвого циклу організацій (органів та підрозділів системи цивільного захисту).

Матеріал курсу ґрунтується на поєднанні наукових знань, набутті умінь та навичок, а також, врахуванні рис особистості керівників в процесі управління. Тому у викладанні курсу практичні заняття – це своєрідний практикум з прийняття управлінських рішень в запропонованих ситуаціях.

2. Інформація про викладача

Загальна інформація	Ляшевська Олена Іванівна, викладач кафедри управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту факультету цивільного захисту, кандидат наук з державного управління, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет начальника кафедри.
E-mail	Liashevska@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси*	моделювання оптимальних управлінських рішень, аналіз операційних систем, влада:керівництво та лідерство державне управління, цивільний захист.
Професійні здібності*	Професійні знання, інноваційний підхід до розвитку професійних знань та навичок, постійне самовдосконалення, опрацювання актуальних проблем захисту людей праці, значний досвід викладацької діяльності.

* – заповнюється за бажанням НПП.

3. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щочетверга з 16.00 до 17.00 в кабінеті № 901. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: Вища математика, основи інформаційних технологій, філософія.

Постреквізити: Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій та гасіння пожеж, переддипломна практика.

5. Характеристика навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни: формування у майбутніх фахівців з базовою вищою освітою необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь з питань організації та управління підрозділами або окремими підлеглими виконавцями, спрямованого на виконання покладених на них завдань, уміння правильно планувати, організовувати, мотивувати та контролювати хід виконання завдань, дотримуватись принципів та правильно застосовувати методи до своїх підлеглих, засвоєння основних принципів організації управлінської діяльності.

Основні завдання вивчення дисципліни:

навчити здобувачів вирішувати основні організаційно-управлінські задачі на основі вивчення форм та методів розв'язання головних проблем управлінської діяльності в галузі організації цивільного захисту, а саме такі його аспекти, як інформаційне, документаційне, правове, кадрове забезпечення, а також правила та положення наукової організації праці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи теорії управління» здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

- основні категорії, етапи розвитку та напрямки удосконалення науки управління;
- основні цілі та завдання управління;
- основні функції, принципи та методи управління підрозділами цивільного захисту;
- сутність, значення та основні напрямки аналітичної роботи в органах цивільного захисту;
- напрямки наукової організації праці, її зміст та принципи;
- класифікацію, умови та етапи прийняття управлінських рішень;

- методи оптимізації управлінських рішень;
- сутність, значення прогнозування в діяльності цивільного захисту та основні методи прогнозування;
- сутність, значення моделювання та правила і порядок створення моделей.
- *уміння:*
 - правильно оцінювати ситуацію і керувати підлеглим колективом;
 - аналізувати свою професійну діяльність;
 - приймати ефективні управлінські рішення, організовувати їх виконання;
 - використовувати адміністративно-розпорядчі методи управління;
 - розробляти плануючу документацію підрозділу, вести облік основних напрямків діяльності, готувати звіти;
 - прогнозувати оперативну обстановку в районах обслуговування та на об'єктах, обсяг основних робіт підрозділів, що очікуються на прогнозний період;

комунікація:

- здійснювати взаємозв'язок суб'єктів з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності.

автономія та відповідальність:

- здатність до планування, організації, мотивації та контролю дій керівника для досягнення цілей організації; самостійного прийняття управлінських рішень в межах встановлених повноважень, відповідати за результати своєї діяльності.

Повинні бути сформовані наступні *компетентності* якими повинен оволодіти здобувач:

- K07. Навички міжособистісної взаємодії;
- K24.Здатність до використання основних методів та засобів управління, зв'язку та оповіщення під час загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

Результати навчання:

ПРН18. Пояснювати концептуальні основи моніторингу об'єктів захисту та знати автоматичні системи, прилади та пристрої, призначені для спостереження та контролювання стану об'єкта моніторингу, вимірювання його параметрів та збереження інформації щодо його стану.

- ПРН22. Пояснювати вимоги щодо убезпечення та захисту суб'єктів господарювання, положення та вимоги щодо безпечності, ідентифікації, паспортизації та ведення реєстрів об'єктів підвищеної небезпеки та потенційно небезпечних об'єктів.

ПРН23. Застосовувати заходи цивільного захисту: з інформування та оповіщення населення; стосовно укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту; щодо евакуації населення із зони надзвичайної ситуації та життєзабезпечення евакуйованого населення в місцях їх безпечного розміщення.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Денна форма навчання
Рік підготовки	3-й
Семестр	6-й та 7й
Обсяг кредитів ЄКТС	6
Загальна кількість годин	180 год.
Лекції	44 год.
Практичні, семінарські	46 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	90 год.
Вид підсумкового контролю	Диференційний залік, Екзамен

6. Календарно-тематичний план викладання дисципліни

Тривалість академічної години в Університеті становить 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин, що триває 80 хвилин без перерви.

Тиждень навчання	Тема та її зміст	Вид навчальних занять
6 семестр (15 тижнів)		
Модульний контроль № 1,2		
1-2	Тема 1, 2. Сутність та зміст управління органами та підрозділами цивільного захисту. 1.1 Поняття управління, його сутність та зміст. 1.2 Поняття організації. 1.3 Управління як наука. 1.4 Еволюція науки управління. 1.5. Особливості управління у сфері цивільного захисту.	Лек. – 2 год. ПЗ. – 4 год. СР – 6 год.
2-3	Тема 3. Цілі та завдання управління органами і підрозділами цивільного захисту. 3.1 Поняття цілей управління. Мета цивільного захисту. 3.2 Функції цілей організації, їх загальна характеристика. 3.3 Поняття завдань організації. Завдання спеціально уповноваженого органу у сфері цивільного захисту.	Лек. – 2 год. ПЗ. – 4 год. СР – 6 год.

	3.4 Декомпозиція мети. Дерево цілей, його побудова. 3.5 Методи обґрунтування цілей, їх загальна характеристика.	
3-4	Тема 4, 5. Функції управління. 4.1 Поняття функцій управління. 4.2 Планування як функція управління, його елементи та їх характеристика. 4.3 Організація як функція управління, її елементи та їх характеристика. 4.4 Мотивація як функція управління, її характеристика. 4.5 Контроль як функція управління, його елементи та їх характеристика.	Лек. – 4 год. ПЗ. – 4 год. СР – 4 год.
4-5	Тема 6 Принципи управління органами та підрозділами цивільного захисту. 6.1 Поняття принципів управління 6.2. Загальні та галузеві принципи управління. принципи управління їх характеристика. Склад галузевих принципів управління у сфері цивільного захисту, їх характеристика.	Лек. – 2 год. ПЗ. – 2 год. СР – 6 год.
Модульний контроль № 2		
5-6	Тема 7. Методи управління органами та підрозділами цивільного захисту. та методи 7.1 Поняття методу управління, його сутність. Види методів управління. 7.2.1 Організаційно-розпорядчі методи управління, їх склад та характеристика. 7.2.2. Економічні методи управління, їх сутність та характеристика, механізм дії. 7.3. Соціально-психологічні методи управління, їх склад та характеристика. 7.4 Система методів управління органами і підрозділами цивільного захисту.	Лек. – 2 год. ПЗ. – 2 год. СР – 6 год.
7-8	Тема 8,9. Організаційно-функціональна побудова органів і підрозділів цивільного захисту 8.1 Загальні основи організаційного проектування 8.2. Організаційні структури управління в органах і підрозділах цивільного захисту 8.3. Лінійна організаційна структура управління. Функціональна організаційна структура управління . Лінійно-функціональна організаційна структура	Лек. – 4 год. ПЗ. – 4 год. СР – 6 год.

	управління	
8-9	Тема 10. Поняття управлінської інформації, її класифікація. 10.1.Вимоги до управлінської інформації. Сутність і завдання інформаційного забезпечення діяльності органів і підрозділів цивільного захисту. 10.2. Якісні характеристики інформації, що необхідна для управління у сфері цивільного захисту. Джерела отримання управлінської інформації. 10.3. Організація інформаційного забезпечення в системі органів управління та підрозділів цивільного захисту. 10.4.Основні напрямки підвищення ефективності інформаційного забезпечення процесу управління.	Лек. – 2 год. ПЗ. – 2 год. СР – 6 год.
9-10	Тема 11. Процес управління в органах і підрозділах цивільного захисту 11.1 Управління як процес. Поняття процесу управління 11.2 Характеристика сторін процесу управління. 11.3 Динамічний, функціональний та ієрархічний підходи до процесу управління, їх характеристика. 11.4 Результативність управління: параметри, показники, критерії.	Лек. – 2 год. ПЗ. – 2 год. СР – 6 год.
Всього		90 годин
7 семестр (21 тижня)		
Модульний контроль № 1		
	Тема 12. Планування діяльності органів та підрозділів цивільного захисту. 12.1 Поняття планування, його сутність. 12.2 Система планів у сфері цивільного захисту. 12.3 Методи планування. 12.4 Використання методів програмно-цільового планування в органах цивільного захисту.	Лек. – 2 год. ПЗ - 4 год. СР – 4 год.
	Тема 13,14. Прогнозування у сфері цивільного захисту. 13.1 Поняття прогнозу. Класифікація прогнозів. 13.2 Прогнозування, його сутність. 13.3 Місце прогнозування в діяльності органів і	Лек. – 4 год. ПЗ. – 4 год. СР – 6 год.

	підрозділів цивільного захисту. 13.4 Методи прогнозування, їх класифікація.	
	Тема 15. Основи моделювання у сфері цивільного захисту. 15.1 Сутність моделювання. Поняття моделі. Класифікація моделей. 15.2 Методи побудови моделей. Етапи побудови математичних моделей. 15.3 Критерії ефективності рішень. 15.4 Застосування математичних моделей для підготовки управлінських рішень у сфері цивільного захисту.	Лек. – 2 год. ПЗ. – 2 год. СР – 6 год.
	Тема 16. Управлінські технології у сфері цивільного захисту. 16.1 Поняття технології управління. Види технологій управління, їх загальна характеристика. 16.2 Сутність технології цільового управління: ініціативно-цільова технологія, програмно-цільова технологія, регламентна технологія. 16.3 Інші технології управління: технологія управління на базі потреб та інтересів, технологія управління шляхом перевірок та вказівок та інші. 16.4 Реалізація управлінських технологій в процесі діяльності органів і підрозділів цивільного захисту. Інформування та оповіщення населення; стосовно укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту; щодо евакуації населення із зони надзвичайної ситуації та життєзабезпечення евакуйованого населення в місцях їх безпечного розміщення	Лек. – 2 год. ПЗ. – 2 год. СР – 6 год.
	Тема. 17,18. Управлінські рішення та їх класифікація. 17.1 Поняття управлінського рішення, елементи рішення в діяльності органів і підрозділів цивільного захисту. 17.2 Етапи розробки управлінського рішення. 17.3 Класифікація управлінських рішень. 17.3 Організація робіт по виконанню рішень та контролю за їх реалізацією.	Лек. – 4 год. ПЗ. – 4 год. СР – 6 год.
Модульний контроль № 2		
	Тема. 19. Оптимізація управлінських рішень. 19.1 Поняття оптимального рішення.	Лек. – 2 год. ПЗ. – 2 год. СР – 6 год.

	Оптимізація управлінського рішення. 19.2 Методи оптимізації управлінських рішень: лінійне програмування; метод парних порівнянь; дерево рішень.	
	Тема 20. Наукова організація праці. Еволюція наукової організації праці. 20.1.Завдання та основні напрямки впровадження наукової організації праці в органах і підрозділах цивільного захисту. 20.2.Покращення умов праці. Покращення організації та обслуговування робочих місць. 20.3.Місце служби психологічного забезпечення у становленні наукової організації праці органів і підрозділів цивільного захисту. 20.4.Наукова організація управлінської праці, її основні напрямки та особливості для сфери цивільного захисту. 20.5. Безпечність, ідентифікація, паспортизація та ведення реєстрів об'єктів підвищеної небезпеки та потенційно небезпечних об'єктів.	Лек. – 2 год. ПЗ. – 2 год. СР – 6 год.
	Тема 21. Стилi керівництва 21.1. Психологія відносин людей в колективі. 21. 2. Поняття та сутність стилю керівника. 21.3. Вимоги, що пред'являються до керівника. Авторитет керівника	Лек. – 2 год. ПЗ. – 4 год. СР – 6 год.
Всього		90 годин

Примітка: Лек. – лекція; ПЗ – практичне заняття; Сем. – семінарське заняття; МКР – модульна контрольна робота; СР – самостійна робота.

7. Список рекомендованої літератури

Базова

1. Кодекс цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 року № 5403-VI // Голос України. – 2012.– листопад (№ 220 (5470)). – С. 4 – 20. (бібліотека НУЦЗУ)
2. Альбоцій О.В., Кулешов М.М., Калашніков О.О., Рашкевич С.А., Труш О.О. Основи управління в органах і підрозділах МНС України. Навчальний посібник. / За ред. канд. психол. наук, доцента В.П. Садкового. – Харків: УЦЗУ, 2007. – 311 с.
3. Колпаков В.М. Теорія та практика прийняття управлінських рішень. Навчальний посібник, – К.: МАУП, 2000.
4. Бандурка О.М., Соболев В.О. Теорія та методи роботи з персоналом в ОВС. –Х.: Університет внутрішніх справ, 2000.

5. Новіков Б.В., Сініок Г.Ф., Круш П.В. Основи адміністративного менеджменту: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 560 с.
6. Михайлова Л.І. Управління персоналом. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 248 с.
7. М.Д.Виноградський, С.В.Беляєва, А.М.Виноградська, О.М.Шканова. Управління персоналом: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 504 с.

15. Інформаційні ресурси

<http://univer.nuczu.edu.ua/rus/>

8. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Основи теорії управління» здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням трьох шкал:

перша – національна (традиційна) – 4-бальна (чотирибальна);

друга – рейтингова шкала оцінювання – ЄКТС;

третя – накопичувальна шкала – 100-бальна.

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Вид навчальної роботи		Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль				
Модуль № 1	Лекції	10	0	0
	Практичні заняття*	12	5	20
	Модульна контрольна робота*	1	10	10
Разом за модуль № 1				30
Модуль № 2	Лекції	10	0	0
	Практичні заняття*	12	5	15
	Модульна контрольна робота*	1	10	10
Разом за модуль № 2				25
Разом за поточний контроль				55
II. Індивідуальна самостійна робота (курсова робота)				30
III. Диференційний залік, Екзамен				15
Разом за всі види навчальної роботи				100

* – обов'язкові види навчального контролю.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру;
- підсумкового контролю успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 балів – обидва питання розкриті в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни. Граматично і стилістично без помилок оформлений звіт;

4 бали – обидва питання розкриті, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки.

3 бали – розкрито одне питання в повному обсязі, а друге питання розкрито частково, у звіті допущені значні граматичні чи стилістичні помилки.

2 бали – обидва питання розкриті частково, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки.

1 бал - одне питання розкрито частково, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки.

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього практичного заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з двох завдань: питання з теоретичного матеріалу та проблемного питання. Відповідь з першого завдання - розуміння сутності та чітке викладення. Розв'язання другого завдання повинно містити: обґрунтування підходів, вибору шляхів для змістовних висновків на поставлене питання .

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

10 балів – вірні та змістовні відповіді на обидва завдання з дотриманням всіх вимог до виконання;

8-9 балів – вірні відповіді, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

5-7 балів – на перше завдання є змістова відповідь ,друге завдання виконано формально;

1-4 бали – виконано перше завдання;

0 балів – відповідь відсутня.

Перелік питань для підготовки до модульного контролю № 1:

1. Розкрити поняття “управління”.
2. Розповісти про управління в технічних, біологічних та соціальних системах.
3. Еволюція управління.
4. Закони науки управління.
5. Основні категорії управління.
6. Розкрити поняття “суб'єкт” та “об'єкт” управління.
7. Розкрити поняття елементарної системи управління.
8. Розкрити поняття цілі управління.
9. Місія – як головна ціль організації. Місія органів пожежної безпеки.
10. Розкрити поняття стратегічних цілей.
11. Розкрити поняття задач, що стоять перед підрозділами цивільного захисту та працівниками.
12. Класифікація цілей управління.
13. “Цілі індивіду” серед цілей організації.
14. Метод побудови “дерева цілей”.
15. Вимоги, які пред'являються до цілей.
16. Розкрити поняття функцій управління.
17. Поняття прогнозування як функції управління .
18. Основні напрямки прогнозування протипожежного захисту.
19. “Планування” як функція управління.
20. “Організація” як функція управління.
21. Розкрити поняття “організація”.
22. “Мотивація” як функція управління, її складові.
23. Розкрити поняття теорії потреб за А. Маслоу.
24. “Контроль” як функція управління, її важливість.
25. Система та етапи контролю.
26. Організаційно-функціональна побудова. Їх місце в системі ДСНС України.
27. Лінійна структура управління, її переваги та недоліки.
28. Функціональна структура управління, її переваги та недоліки.
29. Лінійно-функціональна структура управління, її переваги та недоліки.
30. Розкрити поняття принципів управління, їх види.
31. Розкрити поняття методів управління, їх види.
32. Розкрити зміст організаційно-розпорядчих методів управління.
33. Розповісти про організаційні методи управління. Порядок їх застосування.
34. Розповісти про методи розпорядчого впливу. Порядок їх застосування.
35. Розповісти про методи дисциплінарного впливу.
36. Розкрити зміст соціально-психологічних методів управління.
37. Розповісти про соціальні методи управління.
38. Розповісти про психологічні методи управління.

39. Розкрити зміст економічних методів управління.
40. Інформування та оповіщення населення; стосовно укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту; щодо евакуації населення із зони надзвичайної ситуації та життєзабезпечення евакуйованого населення в місцях їх безпечного розміщення

Перелік питань для підготовки до модульного контролю № 1:

1. Поняття плану. Вимоги до планів. Система планів у сфері цивільного захисту.
2. Зміст, порядок складання та затвердження перспективних і поточних планів роботи органів та підрозділів цивільного захисту.
3. Організація контролю за виконанням планів.
4. Методи планування. Вимоги, які пред'являються до планів.
5. Сіткове планування діяльності у сфері цивільного захисту. Сіткові графіки.
6. Роботи, події та шляхи в сіткових графіках.
7. Види робіт у сіткових моделях: дійсна робота, робота очікування, фіктивна робота.
8. Поняття події у сітковому плануванні. Початкові та заключні події. Ранній та пізній терміни настання подій.
9. Поняття шляху у сітковому плануванні, повний, критичний і некритичний шляхи.
10. Поняття роботи у сітковому плануванні. Ранній та пізній початок (закінчення) робіт.
11. Порядок побудови сіткових графіків, вимоги до їх побудови.
12. Стили керівництва
13. Поняття малих груп та їх розвиток
14. Наукові основи формування колективу
15. Сутність та методи прогнозування в органах ЦЗ
16. Поняття та види моделювання в органах ЦЗ
17. Моделювання оперативних пожежних обставин
18. Моделювання оперативної діяльності органів ЦЗ
19. Поняття оперативної пожежної обстановки
20. Методи розробки управлінських рішень
21. Процес управління
22. Інформаційне забезпечення управлінських рішень
23. Місце і роль рішень в управлінні. Етапи розробки рішень.
24. Вимоги, що пред'являються до управлінських рішень.
25. Класифікація управлінських рішень.
26. Організація робіт щодо виконання рішень та контролю за їх реалізацією.
27. Ефективність системи управління.
28. Основні аспекти змісту процесу управління.

29. Розробка рішень в бінарних та багатоальтернативних ситуаціях.
30. Бінарні та багатоальтернативні рішення.
31. Управлінські рішення та їх оптимізація
32. Поняття управлінського рішення та його види
33. Класифікація управлінських рішень
34. Визначення необхідної кількості підрозділів цивільного захисту та місць їх розміщення.
35. Види та класифікація моделей
36. Поняття одночасної зайнятості оперативних пожежних відділень. Розрахунки. Шляхи вирішення проблеми.
37. Поняття системного підходу.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі диференційного заліку.

Кожен варіант контрольної роботи складається з двох теоретичних питань. Теоретичні питання оцінюються за повнотою відповіді.

Критерії оцінювання знань здобувачів на диференційному заліку (оцінюється від 0 до 10 балів):

10-9 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання;

8-7 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

6-5 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.;

4-3 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкриті зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

2-1 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання та практичних завдань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до диференційного заліку:

1. Розкрити поняття “управління”.
2. Розповісти про управління в технічних, біологічних та соціальних системах.
3. Еволюція управління.
4. Закони науки управління.
5. Основні категорії управління.

6. Розкрити поняття “суб'єкт” та “об'єкт” управління.
7. Розкрити поняття елементарної системи управління.
8. Розкрити поняття цілі управління.
9. Місія – як головна ціль організації. Місія органів цивільного захисту.
10. Розкрити поняття стратегічних цілей ДСНС.
11. Розкрити поняття задач, що стоять перед підрозділами та працівниками ДСНС.
12. Класифікація цілей управління.
13. “Цілі індивіду” серед цілей організації.
14. Метод побудови “дерева цілей”.
15. Вимоги, які пред'являються до цілей.
16. Розкрити поняття функцій управління.
17. Поняття прогнозування як функції управління в системі ДСНС.
18. Основні напрямки прогнозування протипожежного захисту.
19. “Планування” як функція управління.
20. “Організація” як функція управління.
21. Розкрити поняття “організація”.
22. “Мотивація” як функція управління, її складові.
23. Розкрити поняття теорії потреб за А. Маслоу.
24. “Контроль” як функція управління, її важливість.
25. Система та етапи контролю.
26. Організаційно-функціональна побудова системи ДСНС України.
27. Лінійна структура управління, її переваги та недоліки.
28. Функціональна структура управління, її переваги та недоліки.
29. Лінійно-функціональна структура управління, її переваги та недоліки.
30. Розкрити поняття принципів управління, їх види.
31. Розкрити поняття методів управління, їх види.
32. Розкрити зміст організаційно-розпорядчих методів управління.
33. Розповісти про організаційні методи управління. Порядок їх застосування.
34. Розповісти про методи розпорядчого впливу. Порядок їх застосування.
35. Розповісти про методи дисциплінарного впливу.
36. Розкрити зміст соціально-психологічних методів управління.
37. Розповісти про соціальні методи управління.
38. Розповісти про психологічні методи управління.
39. Розкрити зміст економічних методів управління.
40. Поняття аналітичної роботи.
41. Сутність та поняття аналізу.
42. Розкрити поняття метода групувань.
43. Задачі аналізу в системі ДСНС
44. Поняття, задачі та основні напрямки наукової організації праці в системі ДСНС .

45. Удосконалення форм по розділу та кооперації праці. Напрямки удосконалення умов праці.
46. Поняття роботи з кадрами в ДСНС, чим відрізняється від кадрової роботи.
47. Основні принципи роботи з кадрами в ДСНС.
48. Поняття та класифікація кадрів в органах ДСНС.
49. Вимоги до кадрів.
50. Основні напрямки кадрової роботи в ДСНС.
51. Розкрити напрямки вдосконалення роботи з кадрами в ДСНС.
52. Дайте визначення управлінського рішення як процесу і як фіксованого акта.
53. Що вам відомо про різноманіття і класифікацію управлінських рішень?
54. Назвіть, які причини виникнення бінарних рішень?
55. Розкажіть хто може бути зацікавлений у доданні рішенню бінарного виду?
56. Опишіть алгоритм стандартного процесу прийняття рішень.
57. Що таке модель організації?
58. Приведіть приклади моделей організації.
59. Укажіть, які типи управління організацією зустрічаються?
60. Як використовуються сучасні технології при розробці управлінського рішення?
61. Назвіть базові елементи моделей процесу прийняття управлінського рішення.
62. Які види моделей управлінського процесу ви знаєте?
63. Яку роль мають сполучні процеси управління?
64. Чому є важливим системний підхід при керуванні сучасним підприємством?
65. Укажіть, які нові можливості відкриває ситуаційний підхід?
66. Який з підходів, що розвиваються в науці управління, виявився, на вашу думку, найбільш продуктивним?
67. Розкажіть, коли вперше ухвалення рішення стало розглядатися як самостійний управлінський акт?
68. Які науки, пов'язані з управлінською діяльністю, виникли під час і після другої світової війни?
69. Що є невід'ємною складовою частиною всіх наук, пов'язаних з управлінською діяльністю?
70. Розкажіть про роль управлінського рішення в управлінні організацією?
71. Наведіть у приклади вирішальних правил. Як вони використовуються у процесі ухвалення управлінського рішення?
72. Історія і природа лідерства. Типи відносин лідерства.
73. Розкрити поняття „лідер” і „керівник”. В чому різниця між ними?
74. Вплив і влада, баланс влади.
75. Влада, заснована на примусі, вплив через страх.

76. Влада, заснована на винагороді, вплив через задоволення потреб.

77. Законна влада, вплив через традиції. Експертна влада, вплив через віру.

78. Еталонна влада, вплив за допомогою харизми. Вплив через переконання.

79. Вплив через участь. Способи зміцнення влади.

80. Риси керівників ХХІ ст.

81. Інформування та оповіщення населення; стосовно укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту; щодо евакуації населення із зони надзвичайної ситуації та життєзабезпечення евакуйованого населення в місцях їх безпечного розміщення

Отримані здобувачем бали за накопичувальною 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у національну шкалу та в рейтингову шкалу ЄКТС згідно з таблицею.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами з навчальної дисципліни

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	Національна шкала
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

9. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

Розробник:

викладач кафедри

управління та організації діяльності

у сфері цивільного захисту,

к.н. з держ.упр., доцент

Олена ЛЯШЕВСЬКА